

Η Στρατηγική Αγροτικής Ανάπτυξης σε σχέση με την προσέγγιση CLLD / LEADER μετά ΤΟ 2013

ΜΟΝΑΔΑ Α' ΕΥΔ ΠΑΑ

30.8.2013

Μπακάλη Ελευθερία

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

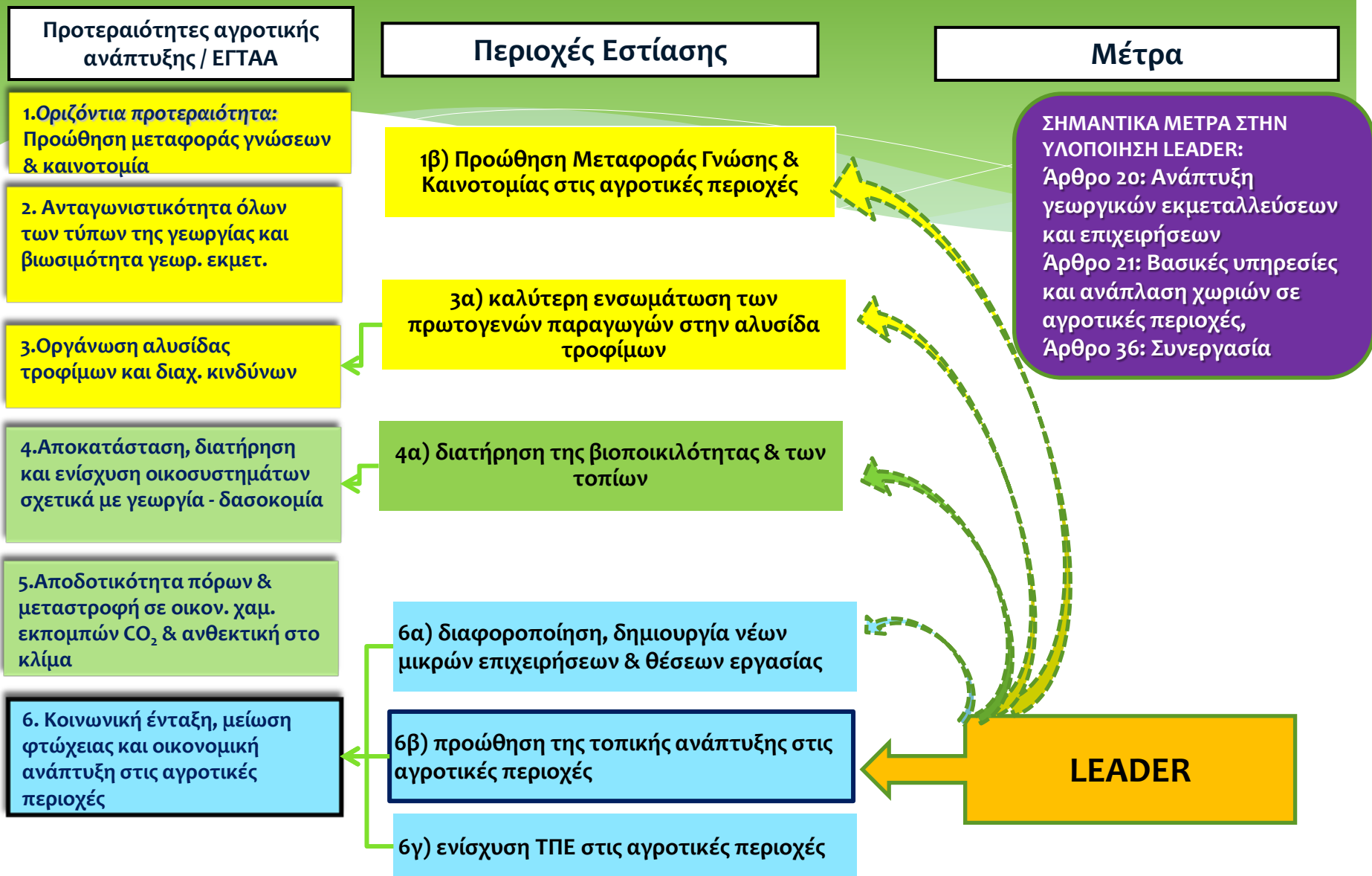
Κοινό Κανονιστικό Πλαίσιο CLLD

- * Κοινή μεθοδολογία, που αφορά πλέον όλα τα ταμεία : **Άρθρα 28-31 Γενικού Κανονισμού**. Προαιρετική / Κίνητρα για λοιπά Ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και ΕΤΘΑ)
- * Για ΕΓΤΑΑ /Προσέγγιση Leader: **υποχρεωτικό 5%** των πόρων του Ταμείου (Κοινοτική Συμμετοχή) **Άρθρα 42-45 του Κανονισμού Αγροτικής Ανάπτυξης** .
- * **4 Κοινές Αρχές**: υπο-περιφερειακές περιοχές , με πρωτοβουλία κοινοτήτων /ΟΤΔ, ολοκληρωμένες & πολυτομεακές στρατηγικές βάσει περιοχών, καινοτομία – δικτύωση – συνεργασία
- * Μπορεί να υπάρξει **υποστήριξη από περισσότερα του ενός Ταμεία (Πολύ - ταμειακότητα)**
  - * Συνεπής & συντονισμένη υποστήριξη μεταξύ Ταμείων
  - * Δυνατότητα χρήσης **Επικεφαλής Ταμείου** (χρηματοδοτεί λειτουργικές δαπάνες, συντονισμού και δικτύωσης)

Παράδειγμα Πολύ-ταμειακότητας

Προσέγγιση CLLD / Leader (ΕΓΤΑΑ)

Προσέγγιση CLLD / Leader (ΕΓΤΑΑ)

- ❖ Η συμβολή του Leader συνήθως «δομείται» με τη μορφή ενδεικτικών δράσεων – Θεμάτων προσδιορίζοντας τη Προτεραιότητα ή/και τη Περιοχή Εστίασης στην οποία συνεισφέρουν **περισσότερο**

Προτεραιότητα – Περιοχή εστίασης	Ενδεικτική δράση
6 ^η Προτεραιότητα: Κοινωνική ένταξη, οικ. ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών 6^α) Περιοχή εστίασης : διαφοροποίηση, δημιουργία νέων μικρών επιχειρήσεων & θέσεων εργασίας	Παραγωγή προϊόντων ποιοτικής εστίασης (niche market products), Εκκίνηση μικρών επιχειρήσεων
1 ^η Προτεραιότητα: Γνώσης και Καινοτομίας 1β) Περιοχή εστίασης : Προώθηση Μεταφοράς Γνώσης & Καινοτομίας στις αγροτικές περιοχές	Χρήση ΤΠΕ στον αγροτουρισμό, ανάπτυξη τοπικών προϊόντων μέσω συνεργασίας τοπικών επιχειρήσεων με ερευνητικά κέντρα

- ❖ Αυξημένη συμβολή & χρηματοδοτική βαρύτητα Leader σημαίνει ότι προκρίνεται η υλοποίηση περισσότερων προτεραιοτήτων – παρεμβάσεων «από κάτω προς τα πάνω», ήτοι ο σχεδιασμός, η επιλογή και η εφαρμογή γίνεται από ΟΤΔ (αντί του συστήματος εφαρμογής «από πάνω προς τα κάτω» από κεντρικές Δομές π.χ. Διαχειριστική αρχή του Υπουργείου)

Προσέγγιση CLLD / Leader (ΕΓΤΑΑ)

- Παλιές & νέες ΟΤΔ
- από 1-1-2014
- Εργαλείο εκκίνησης/startup kit LEADER

- 25% ανώτερο όριο προϋπολογισμού για δαπάνες λειτουργίας και εμφύχωση
- Σημαντική η καθοδήγηση & υποστήριξη των υποψηφίων επενδυτών

- διατοπική & διεθνική συνεργασία

- Δημόσιες & ιδιωτικές επενδύσεις,
- Μικρής κλίμακας / ολοκληρωμένα / καινοτόμα / πειραματικά έργα

ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020

Στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020

Όραμα

Στρατηγικοί
Στόχοι

Επενδυτικές
προτεραιότητες

Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και
βιώσιμη ανταγωνιστικότητα
του αγροτικού χώρου

Μετάβαση σε ένα
ισχυρό, αειφόρο αγρο-
διατροφικό σύστημα

Αύξηση της προστιθέμενης
αξίας των **αγροτικών περιοχών**
με κύριο μοχλό τη σύνδεση του
αγρο-διατροφικού τομέα με
τουρισμό - πολιτισμό

Δημιουργία **ισχυρού &
ανταγωνιστικού** αγρο-
διατροφικού συστήματος

Προαγωγή της **αειφορίας** του αγρο-
διατροφικού συστήματος και των
αγροτικών περιοχών

Αγρο-
διατροφι-
κές
αλυσίδες

Υποστήρι-
ξη
(συμβουλές,
καινοτομία)

Επενδύσε-
ις &
Αγροτικά
προϊόντα

Διαχείριση
Κρίσεων

Φυσικοί
πόροι

Φυτικό &
ζωικό
κεφάλαιο

Βιο-
οικονομία

Πολύ
λειτουργι-
κότητα -
βιωσιμότη-
τα

Περιβάλλ-
ον

Κοινωνική
ένταξη

Στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020

- * 3 Πτυχο: Ποιότητα – αποτελεσματικότητα - αειφορία
- * Συνέργεια με τα άλλα Ταμεία και συμπληρωματικότητα με Πυλώνα Ι (ΚΑΠ)
- * Ενιαία – ολοκληρωμένη στρατηγική:
Εθνικό Τομεακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020
- * Αποκεντρωμένη υλοποίηση ορισμένων μέτρων
- * Χωρική εξειδίκευση των μέτρων/δράσεων στις κατηγορίες αγροτικών περιοχών αλλά και βάσει της στόχευσης για διάφορες κατηγορίες αγροδιατροφικών προϊόντων

Στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020

* Χωρική Εξειδίκευση

* Εξειδίκευση / Στόχευση σε κατηγορίες αγροδιατροφικών προϊόντων

Προσέγγιση CLLD / Leader στην Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020

- * Πολυτομεακή & ολοκληρωμένη προσέγγιση
- * Πολυταμειακή δυνατότητα
- * **Σύνολο του αγροτικού χώρου** (Άρθρο 50 του Καν. Αγροτικής Ανάπτυξης):
  - περιλαμβάνονται & μικρά αστικά κέντρα – κωμοπόλεις – κεφαλοχώρια (με ενδεικτικό όριο πληθυσμού 10 – 15. 000 κάτοικοι) και σχετικές περι -αστικές περιοχές μαζί με γειτνιάζουσα κατεξοχήν αγροτική ενδοχώρα (ηπειρωτικές περιοχές) ή περιοχών ακτογραμμών με έντονη τουριστική δραστηριότητα με αγροτική ενδοχώρα (νησιωτικές περιοχές)
  - όχι μόνο ορεινές - μειονεκτικές, όχι διαχωρισμός με / ύπαρξη περιοχών τύπου ΟΠΑΑΧ
- * **Αυξημένη συμβολή** στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (8-10 % της Κοινοτικής Συμμετοχής του ΕΓΤΑΑ)

Προσέγγιση CLLD / Leader στην Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020

* Ενδεικτικά θέματα – δράσεις για υλοποίηση μέσω CLLD –
Leader προσέγγιση:

Ανταγωνιστι-
κότητα

Ενίσχυση δημιουργίας βραχέων αλυσίδων τοπικών, ποιοτικών επώνυμων προϊόντων & ενσωμάτωση τους στο τουριστικό προϊόν σε ορεινές, νησιωτικές κ.α. περιοχές

Περιβάλλον

Ενίσχυση των δεσμών αγροτικής υπαίθρου & κωμοπόλεων, ειδικά σε σχέση με την προστασία της βιοποικιλότητας, τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και του τοπίου και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση

Προώθηση της βιωσιμότητας, πολυλειτουργικότητας περιοχών με προσανατολισμό στον τουρισμό (Βιωματικός τουρισμός)

Τοπική
Ανάπτυξη –
Κοινωνική
διάσταση

Υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης νέων, γυναικών & ατόμων που πλήττονται από την οικονομική κρίση (συμπεριλαμβανομένων δράσεων κοινωνικού περιεχομένου & δημιουργία βασικών υπηρεσιών & υποδομών για τον πληθυσμό)

Γιατί & Τι ; / Προκλήσεις CLLD / LEADER

«Κλασσικές»

- Ολοκληρωμένη προσέγγιση
- Αξιοποίηση τοπικού κοινωνικού κεφαλαίου
- Βελτίωση ποιότητας ζωής – κοινωνική διάσταση
- Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής, περιβαλλοντικής και εν γένει αγροτικής κληρονομιάς και παράδοσης και των συναφών πόρων ως αναπτυξιακές συνιστώσες
- Ενίσχυση των συνεργασιών και της εξωστρέφειας
- Ανταγωνιστικότητα – προώθηση τοπικών προϊόντων & επιχειρήσεων - Διαφοροποίηση

Νέες

- Προώθηση Βραχέων αλυσίδων αγρο-διατροφικών προϊόντων
- Σύνδεση τουρισμού – πολιτισμού με αγρο-διατροφικό σύστημα & φυσικούς πόρους
- Σχέσεις αγροτικών περιοχών - ενδοχώρας με μικρά αστικά κέντρα (π.χ. κωμοπόλεις) & έντονα διαφοροποιημένα τουριστικά κέντρα (π.χ. σε νησιωτικές περιοχές)
- Έξυπνη εξειδίκευση & καινοτομία σε τοπικό επίπεδο, τοπική ταυτότητα & ποιότητα
- Υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης νέων, γυναικών, ατόμων που πλήττονται περισσότερο από οικονομική κρίση, φτώχεια (σε συνδυασμό με «τάση επιστροφής στην ύπαιθρο»)

Που ; / Περιοχές CLLD / Leader

Αρχικές Παραδοχές:

- **Εφαρμογή στο σύνολο Αγροτικού Χώρου** (Άρθρο 50 του Κανονισμού Αγροτικής Ανάπτυξης) συμπεριλαμβανομένων μικρών αστικών κέντρων, όχι μόνο ορεινές- μειονεκτικές περιοχές
- **Χρήση Ελάχιστων Κριτηρίων:**
  - ✓ Πληθυσμιακό κριτήριο: 10 – 150.000 κάτοικοι (ενδεχόμενο εξαίρεσης κατώτατου ορίου για αραιοκατοικημένες – νησιωτικές περιοχές)
  - ✓ Εδαφική συνέχεια / συνοχή (κοινά μορφολογικά, περιβαλλοντικά κοινωνικά χαρακτηριστικά)

Ειδικότερα Ζητήματα:

- ✓ Πληθυσμιακό όριο μικρών αστικών κέντρων & Διοικητική υποδιαίρεση (Καλλικράτης)
- ✓ Σχέση αγροτικών περιοχών με μικρά αστικά κέντρα – περιαστικές περιοχές – περιοχές αλιείας
- ✓ Διαφοροποιημένες τοπικές στρατηγικές ανά περιοχή

Ποιο Ταμείο / Πολύ-ταμειακότητα CLLD / Leader

Αρχικές Παραδοχές:

Πολυταμειακή προσέγγιση : δυνατότητα χρήσης περισσότερων του ενός Ταμείου (ΕΓΤΑΑ) για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, λαμβάνοντας υπόψη :

- ✓ Την πολυτομεακή & ολοκληρωμένη προσέγγιση
- ✓ Τις σχέσεις αστικών και αγροτικών περιοχών
- ✓ Τη συμπληρωματικότητα/προσθετικότητα (αποφυγή τεχνητού διαχωρισμού)
- ✓ Τη πολύχρονη εμπειρία ΟΤΔ & δημοσίων φορέων (π.χ. ΥΠΑΑΤ) στην εφαρμογή του **Leader**, στην πολυτομεακή προσέγγιση και σε παρεμβάσεις με προσέγγιση από κάτω προς τα πάνω (bottom up)

Ειδικότερα Ζητήματα:

- ✓ **Αξιοποίηση εξειδίκευσης και στόχευσης κάθε Ταμείου** (τι μπορεί να χρηματοδοτηθεί & τι όχι από ΕΓΤΑΑ & άλλα Ταμεία, θεματική συγκέντρωση κάθε Ταμείου) π.χ. ΕΚΤ για δημόσια διοίκηση, ΕΤΠΑ για υποδομές
- ✓ **Μηχανισμοί συντονισμού, συγχρονισμού & εποπτείας** μεταξύ Ταμείων & αρμόδιων φορέων (π.χ. επιλογή στρατηγικών, επιλεξιμοτητες)
- ✓ **Κατανομή πόρων** μεταξύ Ταμείων
- ✓ Δυνατότητας Χρήσης **επικεφαλής Ταμείου**

Πολύ-ταμειακότητα

- * Η ολοκληρωμένη, πολυτομεακή προσέγγιση με έμφαση στην τοπική & καινοτόμα προστιθέμενη αξία & δικτύωση είναι προϋπόθεση για την Πολυταμειακότητα...
- * **Παράδειγμα Έργου** Πολυταμειακής & ολοκληρωμένης προσέγγισης (παλαιότερη & τρέχουσα προγραμματική περίοδος)

Πώς; / Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ)

Αρχικές Παραδοχές:

➤ Εταιρική Μορφή:

- ✓ 49% ελάχιστο όριο εκπροσώπησης δημοσίου ή μιας ενιαίας ομάδας συμφερόντων
- ✓ Ελάχιστα καθήκοντα: Ανάπτυξη ικανότητας, εκπόνηση τοπικής στρατηγικής, προκήρυξη & επιλογή έργων, παρακολούθηση & αξιολόγηση

➤ Υφιστάμενη Κατάσταση:

- ✓ Υφιστάμενος αριθμός ΟΤΔ = 43 (8 σε νησιωτικές περιοχές, 35 σε ηπειρωτική Ελλάδα)
- ✓ Έχουν επιχειρησιακή λειτουργία και δομή **Ανώνυμης Εταιρείας**
- ✓ Διαθέτουν **εμπειρία**, γιατί έχουν συμμετάσχει σε πολλά είδη προγραμμάτων (αγροτική ανάπτυξη, επιχειρηματικότητα, κοινωνική πολιτική, ερευνητικά προγράμματα)

Ειδικότερα Ζητήματα:

- ✓ Αναμόρφωση – επανακαθορισμός υφιστάμενων ομάδων, δημιουργία νέων ΟΤΔ, σχέσεις με άλλες ΟΤΔ (π.χ. Αλιείας) – Ενδεικτικός αριθμός ΟΤΔ
- ✓ Πλαίσιο Οργάνωσης φορέων Δημοσίου (βλ. Καλλικράτης)

Πώς; / Προετοιμασία Νέας Προγραμματικής Περιόδου

Αρχικές Παραδοχές:

- ✓ Μεταβατικός Κανονισμός (COM (2013) 226 final, 18.4.2013)
- ✓ Χρήση Τεχνικής Βοήθειας υφιστάμενης Προγραμματικής Περιόδου (ΠΑΑ 2007-2013)
- ✓ Ρόλος Ελληνικού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης
- ✓ Προπαρασκευαστικές ενέργειες Νέας Προγραμματικής Περιόδου (επιλεξιμότητα από 1-1-2014 & μέχρι επιλογή ΟΤΔ, Leader start up toolkit: καθ' όλη τη διάρκεια)

Ειδικότερα Ζητήματα:

- ✓ Χρονοδιαγράμματα προετοιμασίας & επιλογής ΟΤΔ – Τοπικών Στρατηγικών & έναρξης υλοποίησης
- ✓ Δυνατότητα Χρήσης Επικεφαλής Ταμείου

Σας ευχαριστούμε πολύ